

[Ingmar Wagner.]

Det er helt urimeligt at forlange, at soldaterne selv skal afholde disse store udgifter af deres beskedne løn. Derfor foreslås det, at den ordning, der gælder for marinen, kommer til at omfatte alle værnepligtige.

På samme måde som marinen har fordele med fodtøj, gør forskelsbehandlingen sig gældende for undermunderingen og vask af tøj. Andre soldater får f. eks. kun udleveret 3 par sokker det første år, og det er ikke ualmindeligt, at disse er slidt op under de første måneders rekruttid. Har den værnepligtige brug for flere sokker, må han selv anskaffe sig dem. Det samme gælder for skjorter og undertøj. Kommunisterne foreslår, at alle værnepligtige får stillet den nødvendige undermundering til rådighed i hele tjenestetiden, samtidig med at der gennemføres en ordning, så det i fremtiden er muligt for alle værnepligtige at få vasket deres tøj på kasernen uden at betale herfor. Sådan en ordning er også indført for marinen.

De udgifter, som disse nødvendige forbedringer for de værnepligtige vil betyde på forsvarsministeriets budget, må ikke betyde en forhøjelse af de i forvejen høje militærudgifter, men bør snarere fremskaffes ved besparelser på andre områder indenfor militæret.

Jeg skal på den kommunistiske gruppes vegne anbefale forslaget til folketingsbeslutning om foranstaltninger til forbedring af den værnepligtige ungdoms forhold.

Formanden: Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 26. januar, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring i lov om toldafgifterne m. m.

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om lærlingeforholdet.

Mødet hævet kl. 17⁵⁶.

46. møde.

Torsdag den 26. januar kl. 13.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler justitsministeren, at han ønsker her i tinget mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i borgerlig straffelov (om løsladelse på prøve m. v.).

Udenfor dagsordenen giver jeg ordet til den højtærede justitsminister, for at han kan fremsætte det nu anmeldte lovforslag.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændringer i borgerlig straffelov (om løsladelse på prøve m. v.).*

Forslagets vigtigste bestemmelse vedrører spørgsmålet om prøveløsladelse af personer, der er idømt frihedsstraf. Endvidere foreslås nogle mindre ændringer i reglerne om ungdomsfængsel, arbejds- og sikkerhedsforvaring og ophævelse af den nugældende bestemmelse i straffelovens § 289.

Til det førstnævnte ændringsforslag vedrørende prøveløsladelse, som findes i § 1, vil jeg gerne knytte nogle bemærkninger.

De gældende regler om prøveløsladelse i straffelovens § 38 går ud på følgende:

Når en fange har udstået to trediedele af straffetiden, dog mindst 9 måneder, afgør justitsministeren efter indstilling fra vedkommende fængselsinspektør, om fangen skal løslades på prøve. Prøveløsladelse kan altså kun komme på tale med hensyn til personer, der er idømt frihedsstraf på mindst 10 måneder. Prøveløsladelse forudsætter, at fangens forhold ikke gør løsladelsen utilrådelig, at der er sikret ham passende arbejde eller iøvrigt på hensigtsmæssig måde sikret ham anbringelse og underhold, og at han erklærer at ville underkaste sig de til løsladelsen knyttede vilkår.

Til løsladelsen skal der knyttes det vilkår, at den pågældende i prøvetiden, der varer indtil den resterende straffetid er udløbet, dog mindst 2 år, fører et strafrit og ordentligt liv og overholder de

[Justitsministeren.]

pålæg, der meddeles ham af den tilsynsførende, hvis han er sat under tilsyn, hvilket regelmæssigt skal ske.

Der kan til prøveløsladelsen knyttes yderligere vilkår. Af praktisk betydning er navnlig særvilkår vedrørende den prøveløsladtes ophold og arbejde og om alkoholistbehandling under anvendelse af antabus.

Det fremgår af det anførte, at løsladelse på prøve efter de gældende regler skal være et regelmæssigt led i fuldbyrdelsen af frihedsstraffe på mere end 9 måneder, og reglerne praktiseres i overensstemmelse hermed.

Fangen har vel ingen ret til at blive løsladt på prøve, men han kan forvente at blive det, når hans forhold ikke gør det utilrådeligt.

Prøveløsladelse forudsætter ikke — som benådning — at særlige omstændigheder i det enkelte tilfælde taler derfor.

Prøveløsladelsesformål er dels at understøtte gennemførelse af en rationel fangebehandling under afsoningen, dels etablering af en betydningsfuld kriminalforsorg i frihed i tiden derefter. Under afsoningen skaber muligheden for prøveløsladelse et motiv for fangen til at søge at få udbytte af behandlingen i fængslet. I tiden efter løsladelsen har prøveløsladelsesinstituttet sin betydning gennem de vilkår, der knyttes til prøveløsladelsesresolutionen, navnlig tilsynet, og som skal befordre den pågældendes overgang til en kriminalitetsfri tilværelse på fri fod.

De nugældende bestemmelser om prøveløsladelse har i praksis vist sig at sætte en uhensigtsmæssig grænse for justitsministeriets adgang til at bestemme prøveløsladelse. Der er jævnligt trang til at undergive personer, der er idømt frihedsstraf af kortere varighed end 10 måneder, tilsyn og eventuelt anden forsorg i en prøvetid efter afsoning. Kravet om, at to trediedele af straffetiden skal være udstået, før prøveløsladelse kan finde sted, har i flere tilfælde vist sig at være til hinder for at etablere prøveløsladelsen på det tidspunkt, som efter fangens forhold, herunder hans muligheder for at opnå arbejde, måtte anses for mest hensigtsmæssigt.

Manglerne ved den bestående ordning har alene kunnet afbødes gennem betingede

benådninger, hvilket også i begrænset omfang er sket. Jeg tillader mig herom at henvise til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og hvori statistiske oplysninger er givet til belysning af, hvorledes de gældende regler praktiseres. Den omtalte anvendelse af betingede benådninger finder justitsministeriet imidlertid ikke tilfredsstillende; når erfaringen har vist, at de nugældende regler om prøveløsladelse er for snævre i forhold til det praktiske behov for prøveløsladelser, bør reglerne herom udvides og benådningsinstituttets anvendelse dermed tilsvarende begrænses.

Det foreslås nu, at prøveløsladelse skal kunne finde sted, når fangen har udstået halvdelen af straffetiden, dog mindst 4 måneder. Prøveløsladelse på dette tidspunkt er dog betinget af, at løsladelsen efter de foreliggende oplysninger, herunder anstaltens udtalelser om fangen, må anses for begrundet i det enkelte tilfælde. Jeg finder det vigtigt at fremhæve, at denne bestemmelse efter forslaget ikke skal træde i stedet for, men supplere den gældende bestemmelse om prøveløsladelse i § 38, stk. 1, der forudsættes bevaret som straffelovens hovedregel om prøveløsladelse. Hensigten med den foreslåede bestemmelse er alene at åbne en mulighed for, når forholdene i det enkelte tilfælde positivt taler derfor, at løslade på prøve på et tidligere tidspunkt, end bestemmelsen i § 38, stk. 1, tillader.

Efter disse bemærkninger om lovforslagets bestemmelse om prøveløsladelse vender jeg mig til forslagets §§ 3—5, der angår ungdomsfængsel, arbejds- og sikkerhedsforvaring.

Det foreslås, at domstolene, såfremt der rejses tiltale mod en person, der er prøveløsladt fra ungdomsfængsel, arbejds- eller sikkerhedsforvaring, for et forhold, i anledning af hvilket fængselsnævnet vil beslutte genindsættelse, hvis den pågældende anses skyldig i forholdet, med anklagemyndighedens samtykke kan indskrænke sig til at afgøre skyldsspørgsmålet.

Bestemmelsen tager sigte på tilfælde, hvor den pågældende ikke inden retten erkender sig skyldig i det påtalte forhold. I modsat fald vil rigsadvokaten — medmindre særlige grunde taler for at fremme sagen til dom — i medfør af retsplejelovens

[Justitsministeren.]

§ 723 frafaldte tiltale, såfremt fængselsnævnet træffer bestemmelse om genindsættelsen.

Formålet med forslaget er at undgå, at der i tilfælde, hvor den prøveløsladtes genanbringelse i ungdomsfængsel, arbejds hus eller sikkerhedsforvaring må anses for den mest hensigtsmæssige foranstaltning, idømmes almindelig straf eller anden sanktion, hvis fuldbyrdelse vil være skadelig for hans behandling efter genindsættelsen. Hidtil har afsoning af den idømte straf i sådanne tilfælde kun kunnet afværges ved benådning.

I lovforslagets § 4 foreslås, at fængselsnævnet ved prøveløsladelse fra arbejds hus skal kunne fastsætte prøvetiden, der nu er legalt fastsat til 1 år, efter et individuelt skøn over den prøveløsladtes behov for tilsyn til mindst 1 og højst 3 år. Efter de af fængselsnævnet indvundne erfaringer er der trang til denne ændring. Netop arbejds husets klientel, der i betydeligt omfang omfatter personer, hvis sociale tilværelse er ødelagt, har ofte behov for et længerevarende, støttende tilsyn.

Fastsættelse af prøvetiden efter det enkelte tilfældes behov er gennemførlig, når det drejer sig om arbejds husfangerne, til hvem anstaltens ledelse og fængselsnævnet har erhvervet kendskab under et langvarigt anstaltsophold, og afgørelsen derom træffes naturligt af fængselsnævnet i forbindelse med beslutningen om løsladelse på prøve.

I § 5 foreslås mindstetiden for sikkerhedsforvaring idømt en person, der tidligere har været dømt til anbringelse i sikkerhedsforvaring, nedsat fra 8 til 4 år. Det nugældende høje minimum har været kritiseret fra flere sider, bl. a. af fængselsnævnet, og er også efter min mening uhensigtsmæssigt. Jeg tillader mig at henvise til forslaget bemærkninger herom.

Endelig foreslås det i § 6, at straffelovens § 289 ophæves. Som der nærmere er redegjort for i lovforslagets bemærkninger, er det justitsministeriets opfattelse, at bestemmelsen i § 289 om adgang til at give visse berigelsesforbrydere tilhold om at møde hos politiet ikke er af en sådan betydning for politiets efterforskningsarbejde, at den fortsat bør opretholdes — med

de betydelige ulemper for de straffede, som de i henhold til bestemmelsen meddelte tilhold medfører.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til det høje folketings velvillige behandling.

Formanden: Eksemplarer af det nu fremsatte lovforslag vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om toldafgifterne m. m.

Valgt blev: *Lars P. Jensen, Einer-Jensen, Poul Hansen (Grenaa), Peter Kristensen (Aalborg), Viola Nørlov, Lars M. Olsen, Hans Rasmussen, Robert Sørensen, Harald Nielsen, Alfred Bøgh, Thorkil Kristensen, Peter Larsen, Anker Lau, Poul Møller, Aksel Møller, Weikop og Bertel Dahlgaard.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om lærlingeforholdet.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1097, fremsættelsen i tidenden sp. 2284).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Hans Rasmussen: Først vil jeg gerne have lov til at udtale min anerkendelse af det arbejde, der er foregået i lærlingekommissionen, og for den betænkning, der nu er omdelt til det høje tings medlemmer. Der har i denne kommission selvfølgelig været gjort forskellige anskuelser gældende med hensyn til den revision af lærlingeloven, der forestår. Medlemmerne af kommissionen har — såvidt jeg kan se efter at have gennemlæst betænkningen — trods de forskellige opfattelser, der gøres gældende om økonomiske og sociale hensyn, dog alle haft det mål for øje at skaffe landets ungdom en så god uddannelse både på det praktiske og det teoretiske område, som der nu engang er mulighed for. Naturligvis ser man på sagen ud fra forskellige synspunkter; selvfølgelig ser de, der skal